

Filiala Arhivelor Statului Județul Brăila

În ultimii ani depozitul filialei Arhivelor Statului Brăila s-a îmbogățit cu noi documente provenind din activitatea unor personalități care au jucat un anumit rol în viața politică sau culturală a țării. Au fost achiziționate memoriile și corespondența generalului Nistor Teodorescu, comandantul primei unități române, Regimentul 3 grăniceri, care a întors armele împotriva trupelor hitleriste în ziua de 23 August 1944. Prin solicitudinea Adalgizei Ciocirdia Ștefănescu a intrat în depozitul filialei o parte din corespondența cu informații de natură social-politică din a doua jumătate a secolului al XIX-lea a lui C. D. Aricescu, director al Arhivelor Statului politic și scriitor.

Cercetarea va beneficia de corespondența militantului socialist Nicu Constantinescu cu Panait Mușoiu, I. Mirea și alții, cuprinzând informații inedite despre prietenul lor, scriitorul Panait Istrati.

O altă categorie de documente intrate în patrimoniul filialei o constituie hrisoavele, poruncile și cărțile de întărire a unor proprietăți, precum și titlurile de dregătorie sau scutirile de sarcini fiscale emise de cancelariile domnilor Moldovei și Țării Românești din secolul al XVIII-lea și din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Este vorba de hrisovul din anul 1505 prin care voievodul Bogdan al III-lea al Moldovei întărea cumpărarea unei moșii de către descendenții lui Petre Ezereanu¹, precum și de colecția de 29 documente din perioada 1746—1862 depuse de profesorul Octavian Osanu, privind drepturile de proprietate ale unor răzeși și mazili. Documentele din secolele XVIII și XIX relevă aspecte din lupta împotriva marii boierimi de a-i deposeda de pământ pe mici deținători. Izvoarele istorice menționate au semnătura originală sau, în unele cazuri, sigiliile aplicate în chinovar ale domnitorilor emitenți: Ioan Mavrocordat, Alexandru Ipsilanti, Mihai Suțu și Ioniță Sandu Sturza.

Profesorul Ștefan Mircescu și alți donatori au depus mai multe documente dintre care amintim zăpădărit din 1788 cu semnătura lui Petru Mavrogheni, domnitor al Țării Românești, pentru proprietatea lui Mihai Căpitan, ofișul domnesc din 1845 iscălit de Gheorghe Bibescu și mai multe hotărâri judecătorești ale Divanului Apelativ al Moldovei din anii 1849—1850, purtând semnătura lui Costache Negri.

În anul 1988 au fost achiziționate 70 de acte de natură administrativă, militară și de proprietate din perioada 1820—1918 emise de autoritățile austriece din Bucovina. Cercetându-le istoricul va putea adăuga informații noi studiilor care abordează viața social-politică a acestei provincii românești, aflate temporar sub ocupație străină.

Un bogat material iconografic a intrat în fototeca filialei între anii 1983—1988. Dintre acestea sînt interesante fotografiile care înfățișează pavilionul cu exponatele României la Expoziția universală de la Paris din 1877, cele cu imagini ale arhitecturii din vechea Brăilă și din alte localități din țară. De la Constanța Stănescu a fost achiziționată o stampă de epocă care reprezintă ședința din 29 septembrie 1858 a Adunării ad-hoc a Țării Românești.

Trei fotografii de format mare — donația profesorului Ștefan Mircescu — au în prim plan pe scriitorul Liviu Rebreanu prezent la dezvelirea monumentului ridicat în memoria fratelui său, executat de autoritățile austro-ungare în timpul primului război mondial. Alte fotografii au ca obiectiv docurile și chelurile portului Brăila în prima jumătate a secolului al XX-lea.

O serie de fotografii immortalizează imagini din timpul războiului de independență și al celor două conflagrații mondiale. Pentru istoricul militar, ca și pentru oricare alt cercetător al acestor evenimente, fotografiile, brevetele de decorații, memoriile de război, scrisorile unor combatanți, ca și unele albume privind armata română și marile ei unități sau armate străine pe fronturile primului război mondial, inclusiv pe cel românesc, pot constitui surse de inspirație de mare rezonanță emoțională.

GH. IAVORSCHI

¹ Petre Ezereanu a căzut în luptele cu turcii, din 1475—1476. Numele acestuia este trecut din porunca lui Ștefan cel Mare în Pomelnicul mănăstirii Bistrița.